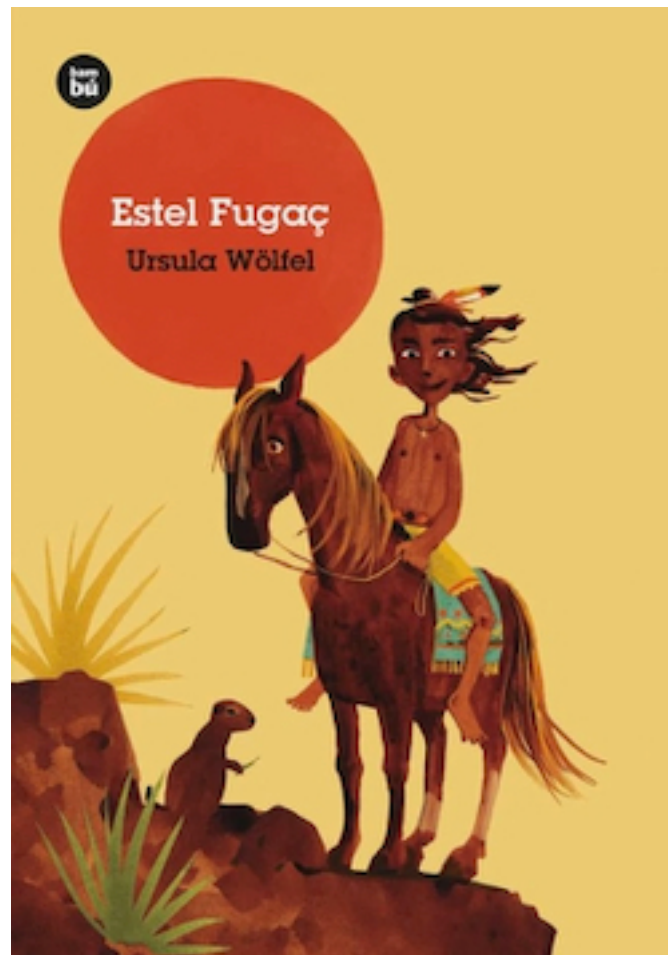

El cavall de foc de l'home blanc

Andreu Sotorra

Ursula Wölfel. «Estel Fugaç (Fliegender Stern)». Il·lustracions de Regina Kehn. Traducció al català: Marta Pera Cucurell. Traducció a l'espanyol: Alejandro Isidro. Pàgs. 97. Col·lecció Joves Lectors. Editorial Bambú - Casals. Barcelona, 2021. A partir de 9 anys.

Els relats clàssics es fan amb el temps. Aquest n'és un. Data del 1959, quan l'escriptora Ursula Wölfel (Duisburg, Renània del Nord-Westfàlia, Alemanya, 1922 - Heidelberg, Vall del Neckar, Alemanya,

2014) s'havia iniciat en l'escriptura literària després d'exercir de mestra de primària i educació especial un cop acabada la Segona Guerra Mundial i havent estudiat literatura alemanya a la Universitat de Heidelberg.

La història del petit indi Estel Fugaç es manté viva com si fos el primer dia. I per tant no ha d'estranyar una reedició, de fet cosa força inusual en el món editorial si tenim en compte que la tendència és anar a la recerca de la novetat més rabiosa.

No és la primera versió catalana d'aquesta novel·la breu. La primera es va publicar el 2003, en traducció de Judith Vilar, a la col·lecció El Vaixell de Vapor, d'Editorial Cruïlla, sorprenentment descatalogada, i aleshores amb el títol «Estrella fugaç». L'actual versió de Marta Pera i Cucurell, recuperada ara feliçment per Bambú - Casals, opta per un títol més poètic amb l'ús d'«Estel». Ni aquella primera versió ni aquesta, però, han explorat altres possibilitats de «Fliegender», com podria ser «veloç» o «volador». Salta a la vista que la combinació «Estel Fugaç» és literàriament més suggerent i misteriós.

Més de seixanta anys no han canviat el missatge de fons de la novel·la d'Ursula Wölfel. El desig d'entendre el món del petit protagonista, la seva dèria a créixer per treballar i buscar el benestar i la pau pel seu poble, l'aventura de buscar l'home blanc, aquell que li han dit que és el maligne i l'enemic dels indis, per convèncer amb la paraula i l'entesa que la terra heretada no es pot espoliar ni es pot malmetre l'existència dels ramats de búfals, que són la subsistència del poble indi.

Tots aquests desitjos del petit Estel Fugaç són encara avui, adaptats als nous temps, esclar, un motiu de reflexió pel moment que viu la societat del segle XXI. La preocupació actual dels més joves pel canvi climàtic i la salvació del planeta són semblants a la preocupació d'Estel Fugaç per preservar la seva terra i la seva gent. La bona intenció de no pressuposar que l'home blanc és dolent només per ser blanc obre la porta a entendre que no tots els homes blancs són dolents ni tots els indis són bons. El diàleg sobre la repressió és a l'ordre del dia si un es mira la Terra des d'un dels molts satèl·lits que fan tombs per l'espai.

«Estel Fugaç» no és una aventura mimètica de les velles pel·lícules d'«indius i americans» ni tampoc una aventura mimètica d'una colla de joves indis criats en un món salvatge. Estel Fugaç és un relat de creixement, de maduresa, iniciàtic. I també un relat amb esperit de descoberta de nous mons: el cavall de foc de l'home blanc, l'escola dels infants blancs, les eines i la maquinària per treballar el camp de la gent blanca, els llibres dels blancs...

L'escriptora Ursula Wölfel no evadeix ni ensucra el desenllaç que el poble indi va patir. Les tribus que es van veure expulsades dels seus territoris. La vida que van haver de portar en reserves. La falta de llibertat que els va obligar a deixar la vida nòmada en la qual havien crescut. La pobresa en la qual molts d'ells van viure quan es van veure abocats a la nova vida imposada pels blancs...

Estel Fugaç se'n va sortir. Va aprendre a llegir i a escriure. Un germà seu, Ocell del Prat, es va convertir fins i tot en mestre d'escola. Estel Fugaç es va dedicar a la cria de cavalls. «Van aprendre a viure com

els blancs», diu Ursula Wölfel, «però no van oblidar mai que de petits travessaven les praderies desertes i caçaven búfals amb els seus pares.»

En definitiva, Ursula Wölfel no amaga que el cavall de foc de l'home blanc va arrassar amb la seva columna de fum tota una manera de viure, de la mateixa manera que, avui, molts altres «cavalls de foc» pretenen encara arrasar altres maneres de viure amb la intenció que no en quedi cap rastre. Sempre hi haurà, però, un Estel Fugaç que cregui, com el d'Ursula Wölfel, en el valor de la paraula i la raó contra la força.

Il·lustració de Regina Kehn (Hamburg, Alemanya, 1962) per a la publicació de «Fliegender Stern», d'Ursula Wölfel

Enllaç d'interès

(per visionar-lo, cal descarregar abans el PDF de la crítica)

Fragment del relat «Estel Fugaç» llegit en versió original («Fliegender Stern») per Walter Kreye (2'15"): [<https://bit.ly/423Uq3Y>]
